

1

Het begon allemaal met zo'n telefoontje waar ik echt niet op zat te wachten. 'Spreek ik met P.F. Thomése, de beroemde schrijver?' Op zo'n toon van: o o o, wat zijn we weer interessant. (Als ze zo beginnen, hoeft het voor mij eigenlijk al niet meer.) Hij beweerde dat ik hem goed kende. Shit, ook dat nog. 'Van vroeger,' expliceerde hij met de precisie van een schot hagel. Vroeger is een lange tijd, makker, dacht ik bij mezelf. Daarin kon veel voorgoed verloren raken. Meer in ieder geval dan je terug zou willen vinden.

Triomfantelijk noemde hij zijn naam, die me op het eerste gehoor niets zei. Dat kwam ook doordat ik hem niet goed verstond. Er zat een 'ah' of 'ai' in het midden. Baars, Baaij of mogelijk Haai, maakte ik eruit op. Enfin, iets met een luchtje. Wel herkende ik meteen de lullige tongval die zo kenmerkend is voor onze streek, waar de klei zo zompig is dat menigeen er voorgoed in is blijven steken.

Hij was me altijd blijven volgen, verzekerde hij me, en hij prees mijn werk zo omstandig, dat ik vreesde met een flauwe grappenmaker vandoen te hebben, of met een criticus die iets goed te maken had, wat op hetzelfde neerkwam. Er gaan nu eenmaal heel wat idioten in een do-zijn.

Uit zijn eerlijk gezegd op den duur nogal langdradige lofprijzingen kon ik opmaken dat hij vooral een fan was

van mijn *Greatest Hits*, waarop ik hem plichtmatig complimenteerde met zijn voortreffelijke keuze. (In feite noemt iederéén altijd deze titel.) En al gauw werd de reden van zijn geslijm duidelijk: hij zocht het adres en telefoonnummer van mijn reisgenoot J. Kessels, met wie ik in voornoemd boek inderdaad gedenkwaardige avonturen beleef. Onze 'ah' of 'ai' van vroeger was de zoveelste die J. Kessels in het echt wilde leren kennen – het bekende gezek waar mijn reisgenoot terecht een 'kuthekel' aan heeft.

'Ik geef nooit telefoonnummers van mijn personages,' antwoordde ik kortaf.

'Op bladzijde 101 van de derde, vermeerderde druk staat anders wel zijn adres: Hertogstraat 50 in Tilburg.'

'Ga daar dan maar heen,' antwoordde ik droogjes.

'Heb ik al gedaan. Maar daar zeiden ze dat meneer Kessels was verhuisd.' Zeeën ze, zei hij op zijn streekgebonden wijze.

En op dat moment viel het kwartje. Een heel oud kwartje – dat al die jaren moest hebben vastgezet. Zeeën ze, en toen gleeën ze in elkaar en deeën het. Aldus, op deze woorden, gleed ik terug het verleden in. Het verleeën in. Waar de verlangens, on vervuld, eeuwig op mijn terugkeer lagen te wachten.

Het kwartje, dat zo lang had vastgezet, bevond zich in de gleuf van de Bally 'Gold Rush'-flipperkast. Uit de jukebox van de firma Wurlitzer schalde voor de zoveelste keer Dave Berry's hit '(You've Got That) Strange Effect (On Me. And I Like It)'. Het was de Cafetaria Van Vroeger, waar vreeswekkend grote frikadellen (de zogeheten 'negerlullen', plaatselijk bekend van de 'negerlul speciaal') zich

gaar lagen te gillen in het hete frituurvet, waar ook de Meisjes heet waren als uitgegaard vlees, waar de vette dampen zwetend neersloegen op de afwasbare witte tegels – een hels paradijs waar ik toen net nog te klein voor was.

‘Bertje de Braaij!’ riep ik uit. ‘Van de cafetaria!’ Maar ik dacht niet aan hem, en ook niet aan zijn vader, de manke Pa de Braaij (‘mank *geschupt*,’ *zeeën* ze) die met zijn vuile schort, bezwete hemd en vetzwart achterovergekamde haar (‘*coupe friture*’) als een Hefaistos boven de hete dampen hing, mijn gedachten zwommen als een hijgende drenkeling naar zijn oudere zus, de vroegrijpe Birgit de Braaij, bijgenaamd B.B., initialen die zowel op haar billen konden slaan als op haar borsten, die eigenlijk naamloos waren, zo goed kende ik dat hele bolvormige samenstel van alsmaar kijken; vertrouwde, haast huiselijke rondingen waren het allengs geworden, aanraakbaar aanwezig in de cafetaria – maar onbereikbaar zodra je er ook maar een vinger of iets dergelijks naar uitstak. En ik kon het weten. Hoeveel negerlullen speciaal had ik niet naar binnen gewerkt om maar in B.B.’s buurt te kunnen zijn?

Toch had ik in geen eeuwigheid meer aan haar gedacht (zo kwam het me voor) en evenmin aan Dave Berry met zijn ‘Strange Effect On Me’. Maar het kwartje was gevallen, met een klik trad het mechaniek in werking, en daar stond ik, vlak achter haar, terwijl zij haar zilveren kogels afvuurde op het zenuwstelsel van de gloednieuwe Bally ‘Gold Rush’ (mét de ‘Mystery Bonus’-punten die achteraf konden worden bijgeteld voor ‘vrij spel’), maar ik zag alleen haar kont, die steeds naar mij toe deinde, met onmiskenbare (ik zeg het maar gewoon) neukbewegingen,

dichter en dichterbij, ik kon/wilde geen kant meer op. De zilveren kogels gingen als gekken tekeer tussen de stootkussens van de Pinball Machine, de lampjes flitsten aan en uit, de flippers hielden het maar net. De olie droop als vers zweet tappelings van de tegels, achter de toonbank liet Pa de Braaij de negerlullen fluisteren en sissen in de gloeiende vetkorven, de kont, de zilveren meisjeskont, de kogelronde flipperkont danste voor mijn ogen, werd ron-der en ron-der, Dave Berry vond het maar een heel vreemd effect.

En weer kon ik niet verhinderen dat het gebeurde.

In plaats van een stapje opzij te doen deed ik een stapje naar voren. Contact. Meteen werd ik meegetrokken in de kronkelende heupbewegingen die ze maakte om op magische wijze de zilveren kogels bij te sturen op hun zinloze traject tussen flikkerende lampjes en piepjes en bliepjes. Ik voelde hoe het klopte, heel deze zinloosheid, hoe het precies paste allemaal.

‘Pa! Pa!’ gilde B.B. ‘Haal dat vieze jong hier weg.’

Ik had hem nog niet zien aankomen of hij stond al voor me, de zachtglanzende manke frituurgod. Ik herinnerde me de verhalen over pannetjes kokend braadvet waarmee hij in de mythische voortijd (toen ik nog niet geboren was) hele motorbendes in krijsende pijnen overgoten scheen te hebben. In het tl-licht zag ik hoe de schilfers van zijn hardnekkige hoofdroos in zijn fameuze *coupe friture* bleven plakken, ik zag zijn rode, opgezette gezichtshuid, ik bekeek het allemaal heel nauwkeurig, alsof het het laatste was wat ik van de wereld te zien ging krijgen. Hij pakte me in mijn nek en sleurde me naar het midden van de cafetaria. Daar liet hij iedereen zien wat hij met jon-

gens zoals ik placht te doen. Hij trok mijn broek omlaag en – mijn god, ik wist alles weer.

‘Bertje de Braaij,’ stamelde ik. ‘Fúck man. Dát is lang geleden.’

2

Berend, verbeterde hij, hij bleek zich inmiddels Berend de Bray (spreek uit: de bree) te noemen, was oprichter/eigenaar van het onderzoeksbureau De Bray & Partners.

In gedachte hees ik bedremmeld de broek weer op die zijn Pa omlaag had getrokken en voelde achter mijn gulp opnieuw het klotsen van de diverse sauzen, op smaak gebracht met zout en versgehakte uitjes. Mijn moeder zag me thuiskomen met ‘altijd die vuiligheid’ die ze er niet uit gewassen kreeg; haar eeuwige vermaningen dat ik er eens af moest blijven met mijn vieze vingers.

‘Oké, *Berend* dan.’ Ook Bertje had kennelijk zijn redenen om niet al te gedetailleerd aan de cafetaria herinnerd te willen worden.

Helaas zat ik er zelf weer middenin. ‘Klootzak speciaal’ heette het recept. Ik wist alles nog, ik begon zelfs de ijzeren greep om mijn nek weer te voelen. ‘Hier opeten of meenemen?’ informeerde Pa de Braaij onder algehele hilariteit, terwijl ik met een knalrode kop en een terugkrabbelende erectie midden in de zaak te kijk stond, kleiner en kleiner maar helaas nog niet klein genoeg. ‘Of wilde-n-’m nog efkes in de frituur?’

Berend/Bertje was blij dat ik hem niet vergeten was en wilde nu snel ter zake komen. Het vuurtje brandende houden nu de worst in de pan lag, zoals het bij ons in de streek werd genoemd.

Zijn onderzoeksbureau was in Duitsland bezig voor een account wiens of wier identiteit hij liever nog even in het midden liet, aangezien hier de reputatie van iemand op het spel stond, en reputatie was volgens hem een groot goed. Jazeker Bertje, het komt er precies opaan welke saus je waar overheen gooit, dat weet jij natuurlijk als geen ander. 'Wij staan in voor een discrete behandeling van al onze cliënten,' zei hij onverstoorbaar. Of las hij het op van hoogglanzend promotiemateriaal dat voor hem lag uitgespreid?

Het leek me prima werk allemaal, maar wat had ik ermee te maken? Bespaar me je gelul, Bertje. Laat het verzinnen liever aan een echte schrijver over.

Terwijl hij in hoog tempo de karakterloze karakteristieken van zijn bedrijf opdreunde, verwijlde ik bij zijn geile zus, waar het beste nu toch zo'n beetje van af moest zijn, al trok mijn herinnering zich daar niets van aan. Feilloos vermeed mijn zo bedrieglijke geheugenmachine het afzakken en verrimpelen der jaren alsook de gesnipperde rauwe uitjes, het keukenzout en de vette sauzen, die langzaam langs mijn benen begonnen af te zakken. B.B. stond weer gewoon voor me, onbezorgd en vrij toegankelijk, met heel haar democratisch bepaalde, openbare schoonheid. Alsof ze nooit was weggeweest stond ze daar weer, met haar flippers en knoppen en haar gleuf voor de kwartjes, met heel dat dromerige landschap van onbenoemde wellust waar zij zelf de kaart van was.

‘Dus,’ resumeerde Bertje/Berend, ‘met jullie kennis van het Duitse voetbal moeten we dat plaatje toch rond kunnen krijgen. Deal?’

Het ging me ineens een beetje te snel allemaal. Ik had duidelijk een paar Auf-, Ab-, Zu-, Über-, Ein- en Ausfahrten gemist. Waar zaten we, goddomme? Toch niet op de Duitse Autobahn? ‘Sorry Berend, het gaat me geloof ik een beetje te snel allemaal. Kunnen we niet even een eindje terug?’

‘Waarheen terug dan, wat bedoel je?’ sputterde hij tegen. Hij was net zo lekker op gang.

Terug naar de cafetaria, droomde ik, terug naar je zus, naar die knetterhete frituurspetter van een zus van je, geilde mijn taalcentrum, naar het eeuwige, onvervulbaar onvervulde jongensverlangen, voordat dat zo bruusk werd omgezet in afgang en vernedering.

‘Weet ik veel,’ antwoordde ik. ‘Naar vroeger of zo.’

Kunnen we niet nog even terug naar toen? Ach, toe, eventjes maar. Gewoon even bijpraten en zo. Ik was er ineens zo dichtbij, ik moest het even aanraken. En alsof ik me aan borrelend frituurvet brandde vroeg ik onverhoeds, me verbijtend van de begeerte: ‘Hoe is het eigenlijk met je zus?’

Het bleef even stil aan de andere kant van de lijn. Het was zeker de verkeerde vraag. Ik had het kunnen weten. Bertje was zich vast niet voor niets De Bray (spreek uit: de bree) gaan noemen, daar had hij vast zijn redenen voor gehad.

Wat ik daarmee bedoelde, vroeg hij toen.

Niks. Gewoon. Hoe het met haar ging. Oh B.B.’tje, dubbelzijdig sneetje, jongensdroom en uitlaatklep in één.

Ik had ineens het gevoel dat alles, compleet met flipperkast, jukebox en cafetaria, weer van voren af aan kon beginnen – dat hele langverwachte, eeuwig aanstaande, alles belonende alles bekronende geilheidsgeluk, dat om onbegrijpelijke redenen van mijn toekomst naar mijn verleden was getransponeerd. Alles was weer mogelijk, de tijd lag weer open in de ruimte, of omgekeerd, daar wil ik even vanaf zijn. Die onvoorstelbare, opblaasbare cafetariaspecialiteit van een B.B., *één plus één is twee*, borsten en billen in het kwadraat, tegelijk optelsom en vermenigvuldiging, waar je kwartjes in kon gooien zonder dat de gleuf ooit gevuld zou raken, een onnavolgbare permutatie die alleen in de preliminaalste masturbatiefantasieën concreet had kunnen bestaan.

Maar Bertje was niet onder de indruk. ‘Zullen we het daar een andere keer over hebben?’ onderbrak hij koeltjes mijn druipendhete stream of consciousness. ‘Bijvoorbeeld wanneer we naar Duitsland gaan,’ stelde hij zakelijk voor.

Ik vond het best. Maar dan moest hij me eerst vertellen waarom hij toch de hele tijd per se in Duitsland moest zijn. Nu het toevallig zo gelopen was, wilde ik alles weten ook.

3

J. Kessels vond het maar een raar verhaal, zo bleek toen ik bij hem thuis in Tilburg kwam aanzetten met de aan ons

verleende opdracht van onderzoeksbureau annex cafeteria Bertje de Braaij. Precies zoals ik al verwacht had.

‘Een onderzoeksbureau dat óns nodig heeft, kan nooit iets voorstellen,’ concludeerde hij, terwijl hij naar de ijskast liep om voor ons allebei nog een blikje bier te pakken. ‘Daar kunnen we dus beter niks mee te maken krijgen.’

Ja, daar had hij een punt.

‘Waar gaat het om? Een of andere vermiste vent, zei je? Kennen wij hem soms? Ken jij hem?’

Ik schudde van nee.

‘Nou dan.’

Ik moest erkennen dat zijn redenering *beerproof* was.

Je raakte geen kerels kwijt. Niet in de zin dat je ze miste of zo. Alleen meisjes, vooral bepaalde, konden verloren raken, zomaar ergens, langs het broodkruimeltjesspoor van de tijd.

Ik moest hierbij in het bijzonder aan B.B. denken, mijn zo schandelijk verwaarloosde premasturbante lustopwekkend jeugdidoel, en ik vond het ineens verschrikkelijk zonde als we Bertje zouden lozen. O nee, daar gingen ze als ik niet oppaste, mijn prille, pas net hervonden herinneringen.

Het was of J. Kessels mijn gedachten had meegelezen. ‘Maar die zus van hem...? Was ze echt zo... eh, nou ja... als je haar beschrijft?’ informeerde hij ongelovig, maar tegelijk graag bereid zich ten behoeve van de vrije verbeelding een tikkeltje te laten misleiden.

‘Min of meer,’ gaf ik toe. ‘Vroeger tenminste wel. Toen was ze...’ Ik zuchtte.

‘Vroeger is een lange tijd,’ mompelde hij, en hij rukte zijn blikje bier open.

‘Daarin kan veel verloren raken,’ gaf ik toe, waarna ik een slok nam.

‘Meer althans dan je zou willen terugvinden,’ besloot hij, peinzend boven zijn bier. Hij verwijlde waarschijnlijk bij zijn troosteloze zootje hele en halve exen, die luidkeels lagen te klagen langs allerlei oude routes in zijn geheugen.

We zaten op zijn tijdelijk permanent toegewezen noodflatje in de Koekenbakkerstraat, ‘onder het spoor door’, ergens in het uitgestrekte Noord. Voor de deur had iemand een auto zonder wielen geparkeerd, zo’n buurt. Een prima buurt dus, wat J. Kessels betreft.

Hij was hier terechtgekomen na zijn gedwongen verhuizing uit de Hertogstraat. De brave mensen bij wie hij daar zo’n twintig à dertig jaar samen met zijn cd- en platenverzameling, zijn stripboeken en zijn postzegelalbums (waaronder de Britse Koloniën bijna compleet) op de zolder had gewoond, waren zo langzamerhand van ouderdom overleden geraakt. J. Kessels had nog iets op hun begrafenis gezegd, en toen had hij er echt uit moeten, compleet met verzamelingen en al.

Veel maakte het uiteindelijk niet uit. Ik zat hier net zo goed op de oude vertrouwde stinkbank (of was het een nieuwe?) aan mijn blikje bier te slurpen en te luisteren naar eeuwig dezelfde (of andere?) succesnummers uit de countryparadijzen Texas en Tennessee die hij in de cd-lade schoof.

Vroeger was bij J. Kessels weliswaar een lange tijd, maar er veranderde daar weinig.

‘Moet je deze horen. Dit is pas het echte vette werk.’ Hij nam een extra lange trek van zijn sigaret.

‘What máde Milwáukee fámous,’ huilde Jerry Lee Lewis alias ‘The Killer’ met lange uithalen, terwijl J. Kessels hevig hoestend probeerde aan te haken, ‘has made a loser out of me.’ De bekende oud-Amerikaanse bierromantiek. ‘Now she’s gone and I’m to blame and finally I see,’ schmierde Jerry Lee met zo’n echte snikerin, die de melodie zo mooi deed omkrullen tot mineur.

‘Let op, daar komt ie weer!’ waarschuwde J. Kessels.

‘What made Milwaukee famous,’ knalde de krankzinnige crooner uit de luidsprekers, ‘has made a ló-óser out of me.’

In mijn Cafetaria Van Vroeger voelde hij zich overigens onmiddellijk thuis. De Wurlitzer met zijn speciale knoppen voor C & W (Country & Western) en R & B (Rhythm & Blues), de bilronde borsten c.q. borstronde billen (B & B) die daar als het ware voor het grijpen lagen, de witte tegeltjes, het onuitputtelijke assortiment negerlullen van Pa de Braaij, de vetdampen, de huidschilfers, hij kende het mutatis mutandis zelf allemaal ook. Enfin, zo bijzonder was dat niet. Iedereen koesterde zijn eigen cafetaria, waar hij het leven voor het eerst met alle bijbehorende sauzen uitgeserveerd had gekregen.

‘Kan anders die zus niet mee naar Duitsland?’ vroeg J. Kessels. ‘Dan mag die vent rustig thuis worsten blijven bakken, terwijl wij met zijn tweeën, eh met zijn drieën...’

Het leek mij geen goed idee wanneer J. Kessels zich mijn jeugdherinneringen toe-eigende en ik begon gauw over Duits voetbal.

‘Duits voetbal!?’

Daar had hij niet op gerekend. Ja vriend, zeg maar dag tegen die heerlijk schuimende bier-en-tietenfantasie. Le-

ver ze maar weer netjes in bij de rechtmatige eigenaar. Dankjewel. Iedereen moet nu eenmaal zelf zijn eigen oude prakjes opwarmen.

‘Het Duitse voetbal,’ ging ik voort. ‘Jazeker. Daarom is Bertje bij mij uitgekomen. Als fan van *Greatest Hits* had hij begrepen dat jij daar een kenner van bent.’

‘Dat kun je wel zeggen, ja.’

Al vanaf zijn allerjongste jaren had J. Kessels elke zaterdagmiddag om vijf uur *genau* voor de Duitse buis gezeten. De wekelijkse *Sportschau* met het voetbaloverzicht. ‘Gutenabend, verehrte Zuschauer,’ sprak de staalblonde omroepdame in het magnesiumwitte studiolicht tot de nog piepjonge J. Kessels, die braaf terugknikte. Hij kende alles: de Bundesliga, de DFB-Pokal, de 2. Bundesliga, de Unterligen Nord en Süd. Alemannia Aachen, Kickers Offenbach, Fortuna Düsseldorf, noem maar op, heel die wereld van namen die een buitenstaander niets zeggen, maar die voor een oplettende jongen geen geheimen meer kennen.

De familie Kessels woonde destijds niet ver van de Duitse grens en had in het donkere tijdperk van de gewone dakantenne (1940-1974) een goede ontvangst gekend van zowat alle uitzendingen, terwijl Duitsland voor de rest van Nederland inmiddels een zwarte vlek geworden was die nog maar moeizaam weg te poetsen viel.

Mij was het Duitse voetbal om reden van die zwarte vlek volkomen onbekend gebleven. Goethe, Hitler, en dan hield het bij mij wel zo’n beetje op. Als ze mij in die periode (1940-1974) hadden wijsgemaakt dat de Mannschaft helmen droeg en de bal rondspeerde op glimmende zwarte leren laarzen, had ik het klakkeloos aangenomen. Mijn

familie of wat daarvoor doorging was naar eigen zeggen ternauwernood ontsnapt aan allerlei Duitse misdaden tegen de menselijkheid, en deswegen lag alles wat van die kant kwam bij ons nog steeds een beetje gevoelig. Uiteindelijk was het allemaal meegevallen, maar het ging om het principe. Bovendien hadden kringen rond het vroegere verzet mijn vader wijsgemaakt dat een echte beschaafde, lees: Brits angehauchte heer alleen aan sport deed wanneer hij een stuk hout in zijn handen mocht houden teneinde daar eens flink mee in het rond te hakken. Zonder stick, racket, bat of pijp kreeg je m'n vader dan ook geen enkele baan of speelveld op.

Mij zei het dus allemaal niks, maar Bertje had het over een club gehad die FC St. Pauli heette, een naam die ik zelf alleen in verband wist te brengen met de bekende je-weet-wel-wijk in Hamburg, waar je het zo gek niet kunt bedenken of je mag er voor 50 euro een hoer bij uitkiezen.

‘Ja ja, Sankt Pauli,’ zei J. Kessels veelbetekenend, alsof hij iets zuurs en zilts langdurig proefde, en ik dacht dat hij dacht wat ik dacht – al was ik er zelf nog nooit geweest, in die buurt daar. (Seks, en zeker cunnilingus met vreemde vrouwen, ik wist het niet. Dat was nu eenmaal mijn stelling.) Maar hij scheen iets anders te bedoelen. ‘Dat hele FC St. Pauli,’ vervolgde hij, ‘is zo’n beetje de meest waardeloze club uit het hele Duitse voetbal.’ En dat wilde wat zeggen, want het was daarginds volgens hem vergeven van de totaal waardeloze clubs. Het waardeloze was zogezegd hét kenmerk van het Duitse voetbal. Hoe slechter er werd gespeeld, des te liever het de Duitser was. Malaise was diens natuurlijke leefomgeving. De kunst *im Fußball* was geloof ik om de tegenstander zo belabberd

mogelijk te laten presteren, reden waarom ze elke zaterdagmiddag het liefst tegen elkaar voetbalden: dan wisten ze tenminste zeker dat het van beide kanten ook deze keer weer helemaal niks ging worden.

‘Hadden ze dat in de oorlog ook maar gedaan,’ verzuchtte ik, denkend aan wat ze mijn familie destijds bijna en vrijwel hadden geflikt met hun buitengewoon smake-loze moordpraktijken.

Maar J. Kessels luisterde al niet meer. ‘Hoe waardeloz-er hoe beter,’ oreerde hij. ‘Verelendung. Dat is bij die lui het motto. Maar veel waardeloz-er dan Sankt Pauli zul je het niet gauw krijgen.’ Dat was volgens hem de reden dat die klunzenclub ‘geile Kult’ was in de ganse *Heimat*, wat nog versterkt werd door de in feite nationale clubkleuren waarmee een en ander werd uitgedragen: bruin met wit.

Gatverdamme, zeg je dan als liefhebber.

Zulke vieze kleuren zijn in wezen het voetbal onwaardig, maar het zei iets over Duitsers dat ze altijd en overal met bruin kwamen aanzetten. Het betekende nu eenmaal veel voor hen, al beloofde het voor anderen (met name de joden) meestal weinig goeds.

Dat had Bertje me allemaal niet verteld. Zijn onderzoeksbureau annex cafetaria bakte ze kennelijk nog niet zo bruin dat men dergelijke feiten keurig uitgegaard op iemands bordje wist te leggen.

Ik vroeg me af wat Bertje wél wist. Niks waarschijnlijk. Kwam met een vermiste Nederlander aanzetten en met een voetbalclub die niet kon voetballen – wat in de heilige *Heimat* dus een pleonasme was. Of J. Kessels en ik het verder even wilden uitzoeken.

De vermiste Nederlander was een of andere doorver-

gaderde bedrijfsseikel uit Breda – waar waarschijnlijk niemand mee zat dat ie weg was. Van zulke lui had je zó weer een nieuwe. Even de kop erop schroeven en rijden maar weer. Seriewerk. Maar Bertje deed of het vermiste inwisselbare kantoorfabricaat heel bijzonder was. Hij had deze functie bekleed en die. Hij noemde een aantal bedrijven die ik zelf ook wel had kunnen verzinnen. En wat voor het onderzoek belangrijk was: mister inwisselbaar was ook ‘de trotse voorzitter’ van de Hollandse supportersvereniging van Sankt Pauli. *Braun-Weiß Scheiße* hadden de fors declarerende lolbroeken zich genoemd, waarschijnlijk naar hun eigen remsporen die ze van achteren met zich meedroegen.

‘Ja, da’s waar ook. Dat zingen ze daar altijd op de tribune,’ wist J. Kessels. ‘Of zingen? Zeg maar brullen. Of krijsen.’ Braun! Weiß! Schei-ße! marcheerden de lettergrepen vanaf de tribunes naar beneden. Eins! Zwei! Drei! Vier! En de armgebaren mocht je er zelf bij bedenken.

‘Maar,’ vroeg hij zich plotseling af, ‘wat doet een *Nederlander* eigenlijk als supporter bij een Duitse voetbalclub?’

‘Dat wou Berend ook graag weten.’

Een Bredase bedrijfsdrol die voor de lol supportert bij een bruin-witte Hamburgse volksclub, daar zat een luchtje aan.

‘Het zal wel om iets anders gaan,’ poneerde J. Kessels, met het gemak waarmee men andermans leven nu eenmaal eventjes wegzet. Seks, geld, noem maar op. Zoiets moest het zijn. Hebzucht, begeerte, woede, afgunst, de hele Bijbelse smeerboel. ‘Want met voetbal an sich kan het weinig te maken hebben.’

Meteen de volgende dag al wilde Berend/Bertje een conference call met J. Kessels en mij over ‘de te voeren strategie’. Ik zei hem voorzichtig dat je met dat soort gezeik niet bij J. Kessels hoefde aan te komen.

Hij had me eerlijk gezegd wakker gebeld. We hadden door omstandigheden flink doorgezopen en ik had de nacht, of wat daarvan over was, doorgebracht op de gammele oude stinkbank van J. Kessels. Nu zat ik thuis in mijn stoel steeds weg te zakken in zo’n debiel kwijlslaapje.

‘Bedankt, Bertje.’

‘Bedankt wat?’

‘Nou, bedankt voor het bellen.’

‘Maar hij doet het toch hè?’ vroeg hij alsmaar. ‘Je hebt het hem toch gevraagd hè?’

‘Ja-ha, Berend.’ Ik moest ondertussen weer eens aan zijn zus denken. Hoe konden dezelfde genen, bij wijze van spreken opgewarmd in dezelfde frituurpan, toch zulke heel verschillende kanten op zijn gegaan?

En Bertje maar zeuren over die conference call van hem.

‘Nee, Berend, asjeblieft. Een strategie is niet nodig. Daar blijf je maar aan vastzitten, terwijl het beter is om vrij –’

‘Maar hoe moet ik dan mijn uren schrijven?’ piepte hij.

Uren schrijven? Wat dacht hij wel, dat stuk kantoormisère? Wist hij wel tegen wie hij het had, die ingekakte kantinekroket? ‘Dat is jouw probleem, Berend,’ brieste ik. ‘Of van die vermiste vergadertijger uit Breda of waar dan